

TUDTA,
HOGY...

...a virágok fentről lefelé
nyílnak, ettől még érde-
kesebb, különlegesebb
ez a csodás kerti
növény?

HOSSZAN NYÍLÓ ÉVELŐK

Két újabb hosszan nyíló évelő virággal, az izsópfűvel és a mirigyes pereszlénnyel ismerkedünk meg, melyek gazdag virágzására a nyári, nyár végi hónapokban számíthatunk. Mindkettő jól tűri a szárazságot, káprázatos virágözönük a pillangók színes paradicsoma.

IZSÓPFŰ

Káprázatos virágözönrel jutalmaz meg bennünket az izsópfű (*Agastache*), az az aromás lombhullató évelő, amelynek kéttucat faja az ajakosvirágúak családjába tartozik.

A nemzetség fajai néhány ázsiai kivétellel az észak-amerikai kontinensről származnak. Két nagy csoportra oszthatók, az utóbbi években mindkét csoport nagy népszerűségnek örvend.

Az egyik csoportot a 60-100 cm magas, bokros, felálló szárú fajok (*A. foeniculum*, *A. nepetoides*, *A. rugosa*, *A. urticifolia*) alkotják, amelyek tövéből erőteljes száruk emelkednek. Széles lándzsás leveleik fogazottak, színük tompa zöld, jellegzetesen aromás illatúak. Sűrű füzérben hozzák többnyire kék vagy fehér virágaikat az emberek és a méhek nagy örömére. E négy faj hűvösebb klímájú területről származik, nálunk télállóknak mondhatók, ha a tövüket 5-8 cm vastagon mulcsozzuk, akkor mínusz 12 °C-ig.

A másik, az alacsonyabb növésű csoport fajai a száraz, meleg klímájú Kaliforniából és Mexikóból származnak, ezért hazánkban

FOTÓ: AMBRUS MÁRIA ZSÓFIA, WIKIMEDIA COMMONS

Agastache 'Red Fortune'

kevésbé bírják a téli fagyokat, leginkább csak egy nyári virágként gyönyörködhetünk bennük. Virágaik nagyok, narancssárgák, rózsaszínűek vagy pirosak. A csoport legszebb fajai (*A. aurantiaca*, *A. cana*, *A. mexicana*, *A. rupestris*) keresztezésével bámulatos hibridek születtek és folyamatosan születnek évről évre.

A nemesítőcégek előszeretettel foglalkoznak ezzel a nemzetséggel, és munkájuk eredményeként szinte évenként új fajták kerülnek a piacra.

Az izsópfűvek melegkedvelő növények, a legmelegebb nyári napokon kezdenek virágozni, ám egészen őszig szakadatlanul bontják a virágfüzéreiket. Termesztésükhöz nem

Gazdag fajtaválaszték

Az izsópfű nevét az izsópra emlékeztető virágáról kapta.

A legteljesebb az ánizsmentaként is ismert *Agastache foeniculum*, helyesen ánizsillatú izsópfű, amely azonban se nem izsóp, se nem mentaféle. Aromás leveleit salátába keverve fogyaszthatjuk vagy ízletes tea készíthető belőlük. A 'Blue Fortune' fajta kiválóságát az Angol Királyi Kertészeti Társaság Award of Garden Merit díjjal ismerte el.

Az *Agastache 'Golden Jubilee'* sárga levelei fölött ragyogó sötétkék virágaival különleges színfoltot képez a virágágyásban.

A kínai izsópfű (*Agastache rugosa*) a kínai gyógyászatban is ismert gyógynövény.

Agastache rugosa 'Golden Jubilee'

Calamintha nepeta

**TUDTA,
HOGY...**

...a mirigyes pereszlény az olasz konyhaművészet fűszere, mentuccia, nipitella vagy nepitella néven?

szükséges különösebb ügyesség, vízáteresztő, közepesen termékeny talajba, a kert nap-sütötte részére ültessük őket. Az ültetést követően rendszeresen öntözzük a töveket. Különösen a téli időszakban fontos számukra a jó vízelvezetés. A jól begyökeresedett növények már szárazságtűrőnek mondhatók, ám ha az aszályos időszakokban olykor bőségesen megöntözzük őket, azt pompás és hosszan tartó virágzással hálálják meg. Az ősszel elszáradt töveket a téli védelem miatt célszerű csak tavasszal visszavágni.

Tartós vágóvirágok, a nyári virágcsokrok kedvelt, illatos növényei. A levágott virág-szárak a növényt újabb virágok növesztésére serkentik.

A fagyérzékeny fajtákról se mondjunk le, kiültethetjük őket virágágyásba is, de konténeres növényként is nagyszerű díszek. Állítsuk őket méretes, díszes kaspóba a házunk vagy nyaralónk teraszán, ahol rendszeres öntözés mellett egész nyáron át tartó, pompás virágözönben gyönyörködhetünk majd.

Az izsópfű a pillangókertek kedvelt növénye. Nyári virágzása során megfigyelhetjük, hogy napszakonként váltakozva menyinyiféle rovar – méh, dongó, poszméh, lepke, szender – látogatja, ízletes nektárját szívogatva. Hazájában a kolibrik is kedvelik.

MIRIGYES PERESZLÉNY

Az ajakosvirágúak családjába tartozó mirigyes pereszlény (*Calamintha nepeta*) aromás félcserje. Rizómás gyökérzetéből elágazó szárok fejlődnek. Körömyi levelei részben áttelelnek. Felálló szárai felső részén a nyár közepétől a fagyokig folyama-

A mirigyes pereszlény virágai

Mediterrán növény

A nemzetség a mediterrán régióból származik. Nagy területi elhelyezkedése folytán három alfajt különböztetünk meg: a *Calamintha nepeta subsp. nepeta* Dél-Európától Iránig fordul elő, a *C. nepeta subsp. spruneri* a mediterrán régiótól a Kaukázusig található meg, a *C. nepeta subsp. subisodontum* elterjedési területe pedig Közép-Kelet-Európától Délkelet-Európáig húzódik, és hazánkban is előfordul.

tosan bontja halványlila, fehér virágait. Finom virágfelhői kompakt, 30-40 cm-es bokron fejlődnek, egyedi, finom illata a mentára és a szurokfűre emlékeztet. A bokor metszéssel formára alakítható.

A hőmérsékleti viszonyok tekintetében tág tűrésű, bírja a teleinket és a nyári kánikulát is. Homokos, vályogos, semleges kémhatású vagy kissé meszes, jó vízáteresztő talaj kedvező számára. Alkalmanként elviseli a nedves talajviszonyokat is. Egy tő átlag 3-4 évig él. Ősszel magjait elhullajtva újabb növények fejlődnek. Az első fővirágzás utáni visszavágással megakadályozhatjuk, hogy elszórja a magját, ezzel kissé megfiatalíthatjuk és új hajtások fejlesztésére ösztönözzük.

Kitűnő választás napos ágyások szélére, ahol jól érvényesül finom bája és illata.

Pillangókertek, virágágyások szegély- vagy térkitöltő növénye, de használhatjuk napos helyen talajtakaróként is. Cserépbbe ültetve kedves dísz lehet a balkonnak, teraszoknak.

Két népszerű fajtája közül a 'Blue Cloud' kék virágú, a 'Triumphator' pedig nagy, fehér virágfüzérével hívja föl magára a figyelmet. Szerényebb megjelenésű, ám igen tűrőképes, hosszan nyíló alfaja, a *Calamintha nepeta subsp. nepeta* is kapható az árudákban, kertészeti áruházakban.

Ambrus Mária Zsófia